

Met een slakkengang
Reizen met een camper door Frankrijk en Nederland

Reisverhalen

Erik Couwenhoven

Met een slakkengang

Reizen met een camper door Frankrijk en Nederland

Reisverhalen

Van Erik Couwenhoven zijn eerder bij Brave New Books verschenen:

De Verandering. *Een reis door het leven*

Onderweg. *Een autobiografische reis door het leven over zee en land*

De Zeiler. De dood vaart mee / *een psychologische thriller*

Een reis onder de zon / *over land met een knipoog naar de zee
en bijzondere ontmoetingen*

Ontmoetingen / *Reisverhalen over zee, land en mensen*

Met en slakkengang

Reizen met een camper door Frankrijk en Nederland

Een reisverhaal

© Erik Couwenhoven

Foto's omslag: Anneke Pepping

ISBN 9789464483550

Dwars door Frankrijk

Weer op reis en rubberen ringetjes.

Het valt niet mee. De zeven meter lange camper is verruild voor een buscamper van een meter of vijf. Vier jaar hebben we in de ruime tandemasser gewoond en door het zuiden van Europa gezworven. De Griekse Peloponnesos, Italië, Frankrijk en het Iberisch schiereiland. Vooral Portugal. En een beetje Duisland. Zwarte Woud en Bayerische Wald langs de grens met Tsjechië. Nu zijn we op weg naar de Franse Dordogne, waar we twee maanden op een huis gaan passen.

We zitten dicht op elkaar in het busje. Het is wennen, zo'n kleine ruimte. Het bed is te krap voor z'n tweeën. Een matras op de grond biedt soelaas. Ideaal is het niet. Maar goed, we wonen niet meer in een huis op wielen.

Sinds dertien jaar hebben we weer een vaste woonstek. In Friesland. Op de grens met Drenthe aan de rand van het mooie natuurgebied Drents-Friese Wold. Toen het besluit was gevallen ons weer in Nederland te vestigen na al onze omzwervingen, eerst met de zeilboot, later met de camper, vonden we een tijdelijk onderkomen in een houten chalet in het noorden van Friesland achter een boerderij waar meerdere houten huisjes stonden. Niet dat we voor deze provincie kozen, maar omdat het een redelijk goedkope optie was van waaruit we rustig verder konden zoeken naar een huisje. Grote wensen hadden we niet.

In de dertien maanden dat we er woonden veroverde het wijidse Friese land tussen Leeuwarden en Dokkum een plekje in ons hart. Vergezichten met her en der een boerderij of een klein dorpje met de kerk op een terp. In de verte de strakke streep van de dijk die het lage land beschermt tegen het zoute water van de Waddenzee. Heldere frisse lucht met prachtige witte wolkenformaties, die met mooi weer langs een blauwe hemel zwerven. Voort geblazen door een vaak stevige noordenwind vanaf zee. Naar de veerboot van Hollum naar Ameland was het nog geen uur fietsen. Een paar dagen rondtoeren op het mooie Waddeneiland na een fascinerende

boottocht door de zich als een slang kronkelende geulen van het drooggevalen Wad.

Mooie fietstochten langs de Dokkumer Ee over een voormalig jaagpad. Over hoge houten bruggetjes, waarvoor je een aanloop met de versnelling in het kleinste verzet moest nemen om bijna stilstaand de top te bereiken. Richting Leeuwarden over het beroemdste bruggetje van Nederland. Bartlehiem. Waar schaatsers op weg naar Dokkum, de elfde stad van de Elfstedentocht, zich vaak stukbeten na al vele, vele uren op de smalle ijzers te hebben gestaan. Zal de Tocht der Tochten ooit nog eens gereden worden? We zagen Maarten van der Weijde onderdoor het hoge bruggetje door zwemmen, de Dokkumer Ee op. Aangemoedigd door ons en honderden andere toeschouwers.

‘De een zegt het is hier het einde van de wereld. De ander het begin’, had de boer gezegd toen we bij hem belandden op onze zoektocht en het houten huisje besloten te huren.

De houten hut was sfeervol. Als een blokhut. Met houtkachel. We haalden met de camper oude pallets bij een bedrijf op het industrieterrein van Dokkum. Zij waren blij van de pallets af te zijn, wij blij met het gratis hout. We verzaagden de pallets tot brandhout met de speciaal daarvoor aangeschafte elektrische zaag op het erf achter het chalet. De woonkamer en openkeuken kregen we wel warm op de koude winterdagen. Maar het halletje en de bad- en slaapkamer bleven steenkoud. ’s Morgens duurde het een tijd voor de ’s nachts gedoofde kachel de boel weer op temperatuur had gebracht. Dus stonden de bedden in een hoek van de woonkamer. Niet ideaal, te meer ook omdat er altijd rook de kamer in kwam als de kachel gevoed moest worden. Fijnstof en rook is niet bepaald een goede combinatie voor de gezondheid. De lange camper, die naast het huisje een goede parkeerplaats had, was inmiddels verkocht en had plaats gemaakt voor de ‘bus’.

Onze zoektocht naar een vaste woonplek ging voort. We hadden al dertien jaar een briefadres en wilden ons laten inschrijven in een gemeente. Wonen in het chalet werd gedoogd zonder inschrijvingsmogelijkheid. We kregen contact met een klein woningstichting die af en toe voormalige bejaardenwoningen zonder wachttijd te huur aanbood. Binnen een maand konden we zo’n huisje – met veel te grote tuin - betrekken in het kleine

dorp zonder winkels en kroeg. Ze zijn er in het verleden wel geweest maar bij gebrek aan klandizie allemaal verdwenen. De briefadressen werden opgeheven en we waren weer inwoners van Nederland. De buscamper kan op de oprit naast het huisje staan, zodat deze niet op straat geparkeerd hoeft te worden. Er moest veel woorden opgeknapt, maar toen we een paar dagen aan de reis naar Frankrijk begonnen was het bewoonbaar.

Hoch-Elten is de eerste buitenlandse stop. Nou ja, buitenlands. Het is bijna een Nederlandse enclave, die van Duitsland ons land insteekt. Na de Tweede Wereldoorlog zelfs een jaar of wat onder Hollandse vleugels geweest, totdat het “grootmoedig” aan onze voormalige bezetter werd teruggegeven. Nabij het kerkje op de top van de Eltenerberg is het goed toeven in het groen. We zijn hier vaker geweest.

Het herfstweer vertoont zomerse trekjes. Het is gewoon warm onder de zon, die maar van geen wijken weet na de hete, droge zomer. Een prima plek om een paar dagen te blijven. Er is tijd genoeg voor de reis naar de Dordogne. Haasten is er niet meer bij. Dat hebben we afgeleerd.

We lopen een rondje door de bossen over het blotevoetenpad, dat een paar honderd meter van de camperplek begint. Op blote voeten uiteraard. Over bospaden, houtschilfers en half in de grond verscholen gladde houten balken, door grindbakken. De scherpe punten van de steentjes in de meterslange bak halverwege het twee kilometer lange pad doen pijn aan de voetzolen. Het is welletjes, ik trek de schoenen weer aan.

Er is een probleempje. De kraan boven het gootsteentje lekt. Het water druppelt in de la er onder. De plastic bestekbak vangt het op. De vorken liggen in het water. Dat is niet de bedoeling. Bovendien moeten we zuinig zijn met water. In de lange Frankia hadden we een vaste tank met honderd liter water. Nu moeten we het met een jerrycan van twintig liter doen, waarin een dompelpompje hangt dat het water naar de kraan pompt als je die opendraait. In twee losse jerrycans zit een reservevoorraad van dertig liter water.

Als ik de kraan uit elkaar haal ziet het er naar uit, dat er een rubberen afslutringetje ontbreekt. Daar moet dus een oplossing voor gevonden worden. Op de zeilboot hadden we een set rubberen staven van dun tot

dik waar je zelf ringetjes van de juiste dikte en diameter kon maken. Dat was. Nu is dat niet “aan boord”.

We dalen de Eltenerberg af naar Elten. Op zoek naar een rubberen ringetje. Met een omweg door het mooie bos in herfsttooi, waarmee de berg gestoffeerd is, lopen we het dorp in. Voor de “Trodelleden” zit een man op een houtenstoeltje een reclamefolder te lezen. Ons Gute Morgen, wordt in het Nederlands beantwoord. Het is hier de tweede taal. Bijna iedereen spreekt het. Maar deze man is Nederlander vertelt hij als we met hem aan de praat raken.

‘U komt uit Hilversum’, weten we nog van een paar jaar geleden toen we ook een paar nachten op de berg vertoefden. We hebben het mis. Hij is het niet. Als we het stampvolle kleine winkeltje inlopen, herkennen we het ook niet. Het is niet zijn zaak legt hij uit.

‘Ik pas op de winkel van mijn vriendin als ze er niet is. Een Nederlandse.’ Zoals vandaag dus. Het is volgepropt met porseleinen beeldjes, oude ingelijste prenten, al dan niet antieke gebruiksvoorwerpen en veel meer. En natuurlijk een rekje gedragen kleding.

De man zit vol problemen, wie is overigens zonder? Hij wil ze kennelijk graag kwijt of van zich afpraten. Hij vertelt over zijn vechtscheiding, nu acht jaar geleden. Maar vergeten en vergeven kan hij niet, vertrouwt hij ons toe. Ook al is het zo lang geleden. Loslaten is moeilijk, maar je blijven wentelen in rancune lost niets op en maakt het nog moeilijker voor jezelf, houden we hem voor. Hij kan ons niet vertellen of er een loodgieter of bouwmarkt in Elten is.

Als we vragen of er nog een rommelwinkel is, haalt hij de schouders op. We nemen afscheid en lopen verder het dorp in. Na honderd meter komen we langs een winkel vol gebruikte spullen. De deur staat open. Achterin zit een man achter een bureau. De Hilversummer. Hij herkent ons meteen. Verbazingwekkend, want het is toch alweer een paar jaar geleden. Hij vertelde ons destijds dat hij uit de radiostad komt, maar al jaren in Elten woont waar hij zijn tweedehandshandeltje drijft.

‘We dachten je te hebben gevonden. Maar waren aan verkeerde adres. Die man wist niet dat er nog een kringloopwinkel was.’

‘Weet-ie wel. Hij doet alsof. Als iemand bij ons niet vindt wat hij zoekt, verwijzen we altijd naar hem. Maar hij of z’n vriendin doen dat niet naar

ons. Ik weet niet waarom. Het zij zo', zegt hij schouderophalend. Hij vindt het wel goed zo.

Hij kan ons we helpen op onze zoektocht naar een rubberen ringetje. Het dorp uit richting Beek, dan na een kilometer of twee is rechts een klein industrieterrein. Daar is Herbert Smaak te vinden. Een paar jaar geleden gestopt met zijn installatiebedrijf. Maar met zijn vrouw runt hij nog een kleine winkel. Misschien kan hij ons helpen. We bedanken hem voor zijn hulpvaardigheid en volgen de aangewezen weg.

Het is een zo'n eind lopen, dat we twijfelen of we wel goed gaan. We besluiten tot het tankstation, dat we in verte zien, te lopen en daar de weg te vragen.

Het winkeltje waar we naar op zoek zijn blijkt vlak achter het tankstation te liggen. De wanden van de kleine ruimte gaan van vloer tot plafond schuil achter volgepropte stellingen. Van loodgietersaccessoires, kranen, doucheslangen, plakband, tubes lijm, tot doosjes spijkers, schroeven, bouten en nog veel meer. Ook de kleine toonbank en de vloer staan vol spullen. Je kunt er nauwelijks je kont keren.

Vanaf het trapje links achterin daalt een stevig geproportioneerde man af. Een zeventiger met een blozend, vriendelijk gezicht. Grijs haar dat al aardig aan het uitdunnen is. Je kan zien dat het een stevige donkere haardos is geweest. Een donkerblauwe te wijde trui hangt over z'n dikke buik waaronder een eveneens wijde slappe spijkerbroek hangt. Met laag kruis. Het hangt bijna tussen z'n knieën.

Hij heeft wel rubberen ringetjes en pakt twee plastic dozen van een plank. Een rode en een gele. Wat er bovenop gestapeld staat houdt hij met z'n linkerhand tegen terwijl hij beide dozen er onderuit trekt zodat de boel niet van de plank valt. De gele doos gaat open. Het zit vol met wel honderd of meer zwarte rubberen ringetjes in vele maten en diktes. Keurig per soort gerangschikt op een plastic staafje. Ik wijs een ringetje dat de juiste maat kan hebben. We hebben de kraan niet meegenomen. Dom. Herbert - zo heet de voormalige loodgieter – pakt de kleine ring, wat niet meevalt met z'n dikke vingers. Hij haalt nog wat ringen van de plastic staafjes af. Wat groter en kleiner. We krijgen ze mee om te passen.

‘Kom straks maar afrekenen’, zegt Herbert erop vertrouwend dat we dat ook zullen doen.

De ringen zijn te dik en passen geen van alle. De kraan past niet meer in z’n houder. We gaan niet meer terug. Dat doen we morgen wel als we vertrekken.

Ditmaal komt een klein stevig vrouwtje het trappetje af. Ze heeft bijna geen haar meer op het ronde hoofdje. De hoofdhuid schijnt door het haar. De kruin is kaal. Ze is net zo behulpzaam als haar man. Die is boven nog even bezig zegt ze.

De gele en rode dozen staan nog voor het grijpen. Ze schuift de teruggegeven ringetjes weer op het juiste staafje in de gele doos. En gaat opzoek naar het juiste ronde rubber. We hebben nu de kraan uit de camper, die voor de deur staat, meegenomen. Met z’n drieën zoeken we naar de juiste ring. Passen, verwijderen, opnieuw passen. Als we denken de juiste te hebben gevonden loop ik naar de camper en druk de kraan in de bevestigingsopening waarin hij naar boven en beneden gedraaid kan worden. Het blijft lekken als ik hem opendraai. Kraan er weer uit en terug naar de winkel, waar Herbert inmiddels de taak van zijn vrouw heeft overgenomen. Terwijl hij het zoveelste ringetje op de kraan heeft geschoven raken we in gesprek. Hij spreekt prima Nederlands. Niet zo verwonderlijk. Hij is aan de grens geboren en nooit uit Elten weggegaan.

‘Onze kinderen zijn ook tweetalig. Mijn vrouw niet. Ze komt uit Midden-Duitsland. Als we Nederlands praten verstaat ze het wel, maar spreken lukt niet zo erg’, lacht hij.

Een paar jaar geleden heeft hij zijn installatiebedrijf beëindigd. Langzaam afgebouwd van twintig medewerkers tot alleen hij en z’n vrouw.

‘De bedoeling was dat onze beide zoons de zaak zouden overnemen. Ze zitten alle twee in het vak. Het huis hiernaast hebben we speciaal ook voor hen gebouwd.’ Hij wijst op het grote chaletachtige huis dat met het trappetje in verbinding staat met het winkeltje.

‘Het is geschikt voor drie gezinnen. Maar ja, dan komen er vrouwen in het spel en die zagen wonen bij de zaak op een industrieterrein niet zitten.’

De vriendelijke ogen stralen even niet meer. De zoons werken nu elders bij een baas.

Het industrieterrein is niet groot. Direct achter het huis klimt de Eltenerberg met z'n mooie bossen omhoog. Naast het huis staat een grote hal. 'Te huur, te koop' staat er op een groot bord in Duits en Nederlands.

'Hier hadden we de werkplaats en het magazijn. Ook de bedrijfsauto's stonden erin', klinkt het wat deemoedig.

'Blijft u nog lang werken?' vragen we ons af.

'Zo lang we er nog plezier in hebben', knikt Herbert.

De kleine winkel trekt nog heel wat klanten uit het dorp. Tijdens ons gesprek komt er af en toe iemand binnenvallen. Herbert heeft wat ze zoeken. Behalve een passend rubberen ringetje voor onze kraan. Het ding blijft lekken. We laten het maar zo. We schaffen een klein gastankje aan.

'De laatste', zegt Herbert. 'Ik koop ze niet meer in.'

Geen shampoo meer en gratis piepers.

We verlaten Elten met een goed gevoel. Het was een bijzondere ontmoeting. We hebben besloten geen grote afstanden te rijden. Hooguit honderd kilometer of minder. En vooral zoveel mogelijk over binnenwegen. Bij Emmerich kruisen we de Rijn. Op de hoge Rheinbrücke stroomt de machtige rivier onder ons. Het water van de bron in de 2345 meter hoge Tomasee nabij de Oberalppas in Zwitserland via de Nederlandse delta naar de Noordzee brengend. Oorspronkelijk mondde de rivier uit bij Katwijk. Die monding is afgesloten. Het merendeel van het Rijnwater vloeit nu via de Waal, Lek en de gegraven Nieuwe-Waterweg bij Hoek van Holland in zee. Vanaf de brug zien we tientallen grote binnenvaartschepen op weg naar hun bestemming varen. Snel stroomafwaarts. Langzaam stroomopwaarts.

Door Kleef gaat onze route naar Gogh, waar we een overnachtingsplek vinden bij het een paar kilometer buiten de stad liggende zwemparadijs met de wat vergezochte naam “Goghness”. De weinig fantasievolle naam, is een parodie op het Schotse meer Lochness met z’n befaamde monster. Dat ook prompt op het logo van het complex staat. De plek is niet bijster aantrekkelijk maar goed genoeg voor een overnachting. Als het flink regent wordt het drassig en moet je hier niet zijn, Het hobbelige terrein vertoont hier en daar grote gaten. Konijnenholen, waarvan de bewoners zich veelvuldig laten zien en met hun witte kontjes in het rond rennen. Een koddig gezicht.

Voor twee euro kan je in het zwembad douchen. Lekker om na een week weer onder warm stromend water te staan. Haar wassen zonder shampoo. Goed spoelen en masseren van haar en hoofdhuid zou beter zijn dan te soppen met shampoo en conditioner. Het haar wordt steviger en voller belofde het artikel dat we onlangs lazen. Na een maand zou het resultaat

zichtbaar moeten zijn. We besluiten het te proberen en zien wel of alleen water doet wat we verwachten. Lekker opgefrist gaan we de nacht in.

Dwars door Noord-Limburg belanden we in Belgisch Limburg en rijden naar Genk. Bij het wat afgelegen in een bos liggende grote manegecomplex is het prima overnachten. Het paardenparadijs nabij het planetarium wordt drukbezocht. Trailers achter meestal grote dure auto's en SUV's en kleine paardenauto's rijden af en aan. De paarden worden, evenals de berijders van jong tot oud, opgetuigd en verdwijnen in de uitgestrekte bossen.

'Je kunt hier uren door de bossen rijden zonder op hetzelfde pad te komen', verzekert een Vlaming ons als hij tegenover ons na een rit zijn paard wast. Een jerrycan water wordt over de rug van het dier gegoten en borstelen maar. Het bruine paard laat het gebeuren. De huid glimt bijna als een spiegel als hij gedwee de trailer inloopt en zich laat opsluiten in de kleine ruimte.

Als we een wandeling door de prachtige bossen maken komen we overal ruitersporen en gemarkeerde routes tegen. En uiteraard bereden paarden. Na twee dagen paardenwereld trekken we weer verder. Voor het vertrek vullen we de jerrycans aan de waterpaal met drinkwater. De munt is voor vijf euro verkrijgbaar aan de receptie van het planetarium. Dat is inclusief elektriciteit en een overnachting. Maar omdat we geen stroom nodig hadden, kregen we de munt gratis van de aardige Vlaamse achter de balie.

De geplande route wordt bruusk onderbroken. Zonder waarschuwing vooraf langs de toch niet kleine doorgaande weg, we rijden over de brede vierbaansweg richting Tongeren, is er plotseling een omleiding. De brug over het Albertkanaal is verdwenen. Er wordt gewerkt aan een nieuwe. Via een enorme omweg komen we op de drukke rondweg van Hasselt om via St. Truiden naar de Ardennen te rijden. We hebben die route vaker gereden en wilden deze ditmaal vermijden. Dus rijden we toch weer over de brede weg met links en rechts de appel- en perenboomgaarden.

Aan de overkant van de weg staat een levensgrote puntzak waar gele frieten uitpuilen. Een friterie! We kunnen de verleiding niet weerstaan, stoppen op de parkeerstrook naast de weg en steken deze in draf over om niet te worden overreden door het voortrazende verkeer. In de friterie met

de toepasselijke naam “t Knabbeltje” doen we ons tegoed aan een enorme zak Vlaamse frieten met een klodder mayonaise!

Met volle buik rijden we over smalle, soms slechte wegen de Ardennen binnen. Het vlakke Vlaanderense land maakt plaats voor heuvels, rotsachtige bergjes en bossen. Vlaams wordt Wallonisch. We laten het Nederlands achter ons. De komende maanden zullen we ons in het Frans moeten redden.

We steken de Maas over en komen weer in open, heuvelachtig terrein met eindeloos glooiende akkers. Op één ervan rijdt een zware tractor die een enorme machine op bijna manshoge wielen achter zich aansleept. Een grote stofwolk in zijn kielzog. Een aardappelrooimachine. Aan de voorkant schuift de gigant de piepers uit de grond, die via een lopende band op een schudrooster terecht komen. Aarde en restanten van het bovenaardse loof vallen weer op de grond. Een jongen in groene overal staat naast de transportband die de geschudde aardappels in de grote container aan de voorkant van de rijdende aardappelfabriek stort. Hij speurt naar onreinheden, haalt ze met de hand tussen de aardappels uit en gooit ze achter hem ter aarde. Langzaam wordt de machine kleiner als de tractor verder de akker opklimt.

We bekijken het tafereel met een kop gemberthee in de hand aan de rand van de lichtbruine akker. Hier is het rooien al volbracht. Maar overal liggen kleine en grote piepers die aan de machine ontsnapt zijn in de droge rulle aarde. Voor vanavond hebben we een gratis maaltijd. We zijn niet de enigen die het bruine goud dat aan onze voeten ligt oprapen.

Over hobbelige wegen.

Het is al dagen prachtig weer. Het is oktober maar de uitzonderlijk warme en droge zomer weet van geen wijken. De hitte van de afgelopen maanden is verdwenen. Het is nu aangenaam herfstweer. Iedere dag verwent de zon ons met heerlijke warmte. Kortebroekenweer dus. Binnendoor gaat het naar Givet. Het grensstadje in de top van de Franse vinger die België insteekt.

Terwijl ik dit schrijf stroomt de Maas langzaam aan m'n voeten. Ik heb uitzicht op de kade van Givet, die aan de andere kant van de rivier ligt. We staan naast de "Pont des Americans", de brug die de twee stadsdelen van het Maasstadje op de grens met België verbindt. Het is geen camperplaats. Die is elders weggestopt in het stadje. We hebben hier wel meer gestaan en ook nu zijn we niet de enigen. Tot dusver worden we met rustgelaten en zijn campers hier op de Maasoever gedoogd.

Er rijdt een bijna onophoudelijke stroom auto's over de smalle kade. Het is verbazingwekkend te zien hoe enorme trucks met oplegger langzaam de korte klim naar de brug over de Maas op zwoegen en de scherpe draai maken om de rivier te kunnen oversteken. Ze komen daarbij op de andere weghelft zodat het tegemoetkomende verkeer op de brug moet stoppen.

De kloeke grijze kerk met z'n hoekige achterkant, die op het plein tegenover het markante stadhuis staat, torent boven de huizen langs de kade uit. De toren wordt bekroond met een ronde bol op een steeltje. Avonds is de kerk in mooi wit licht getooid, de hoge boogramen in rood. De kerk en de hoge huizen langs de kade weerspiegelen in het bijna rimpelloze water van de Maas. Ze staan op hun kop. De stroom auto's rijdt er ondersteboven langs.

De brede rivier is rustig. Door de lange hete en droge zomer staat het water laag. De zwarte rand op de kademuur aan de overkant verraadt hoe de normale waterstand is. Zeker een meter hoger dan nu. We blijven nog